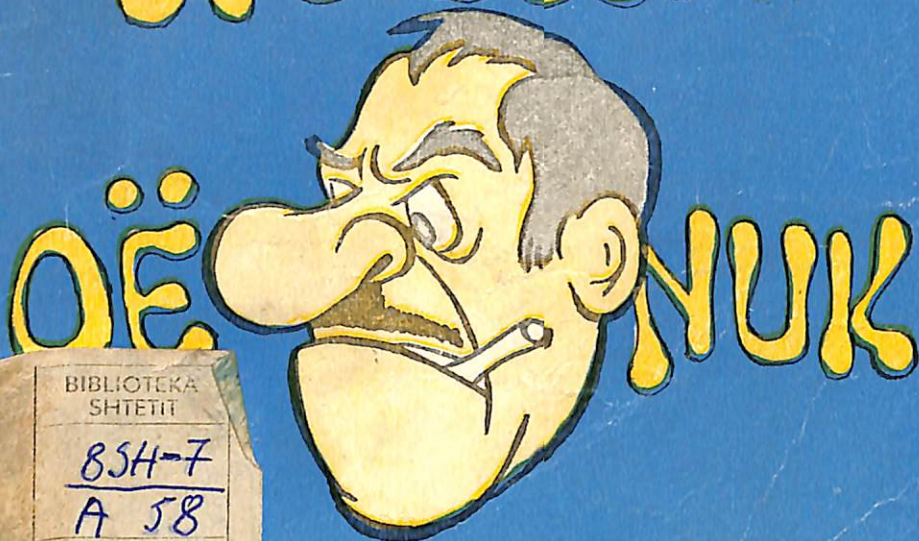

TASIM ALIJA

NJERIU

OË

NUK

QESH

BIBLIOTEKA
SHTETIT

854-7

A 58

Redaktor: Adriatik Kallulli

Piktor: Enrik Veizi

Tirazhi 8000 kopje

Format 70x100/32

Stash: 2204-65

Shtyp. NISH Shtypshkronjave «MIHAL DURI»

Stabilimenti «8 NËNTORI», — Tiranë 1972.

PATRIOTI ME KOBURE

...«Eh, ç'kohë të arta që ishin ato! Perëndia e kishte bekuar njerëzinë! Njerëzit punonin dhe nuk ndiheshin. Sido që ta kishin hallin.

Kurse ne hanim e shqepeshim me mish të pjekur në hell. Pinim raki. Këndonim sa shkulnim gurmazet e mushkëritë. Apo s'qemë burra në vakt atëhere...

Me këto punë të ndritura merrej atëhere edhe i ndrituri, Sali aga Kalemi, pinjolli i fundit i brezit të gjashtë të këtij agallëku. Thonë i fundit dhe jo ndryshe, se ky farë agai nuk u martua që nuk u martua, megjithëqë e lutën sa mundën e ku mundën.

Se përse nuk u martua, kjo mbeti një sekret që u mbyll njëherë e përgjithmonë bashkë me të zotin.

Kështu Sali agai, duke bekuar shpirtin fisnik të katragjyshit të tij, për pasurinë dhe emrin e nderuar që i la trashëgim, zbrazte damixhanat me raki rrushi. Megjithëse ishte koha kur përqark bëhej luftë e përgjakshme, atij nuk ju trondit as gjaku prej agai dhe as burrëria.

Një natë atë e ftoi për darkë vetë Mithat beu. Thonë se atë natë në shtëpinë e Mithat beut u derdh rakia si lumi i Vjosës. U mbajtën fjalime aq të zjarrra

e aq patriotike, sa muret e asaj shtëpie nuk i kishin dëgjuar ndonjëherë.

U lidhën besë e u bënë bera. Këto desh e lanë pa mend Sali again. Atij sa vinte e po i mbusheshin sytë me lot fisnikë.

Kishte ngrënë gati gjysmë tepsie me mish dashi, kishte rrufitur mbi dy okë raki, po asnjë fjalë s'kishte mundur t'u shpëtonte veshëve të tij të gjatë. Mendonte. . .

«Duhej të mallëkonte veten dhe agallëkun e tij që kishte harruar fare mëmëdheun e mjeruar, i cili po hiqte shpirt, i lënë e i përbuzur nga fëmijët e tij të prapë e mosmirënjohës. Duhej të mallëkonte sërisht veten dhe agallëkun e tij që ishte larguar nga këto punë e ishte dhënë pa mend pas lapërdhisë. Duhej pastaj të mallëkonte edhe një herë veten për disa gjëra të tjera, të cilat s'dihej pse s'po i vinin në mendje me aq kthjellim, sa t'i shquante mirë. . .»

I prekur e i lënduar në sedër, mes asaj darke e atyre farë zotërinjve, mes asaj rakië që të frymëzonte për bëma e puna nga më heroiket, Sali agai u ngrit e tha këto: «O miq të shtrenjtë e të nderuar! Gjer më nashti munda trurin se ç'mund të bëja unë për mëmëdhenë e shumëvuajtur, po asnjë ideal nuk më shkrepse në kokën e topitur nga hallet. Nuk dija nga t'ja mbaja, nuk shquaja dot udhën e vërtetë. Po fjala e Mithat beut më ndriti mendtë e çoroditura nga lufta dhe babëzia. . . Nashti, o miq, do di ç'të bëj!

Unë, o vëllezër shqiptarë, do të vdes për mëmëdhenë. . . për. . .», ai diç deshi të thoshte ende, po burrat shpërthyen në duartrokkitje e brohorima dhe e përfshinë në krahët e tyre patriotin, kush më parë e kush më pas.

Ngrinin gotat lart, lëvdonin e ngjatjetonin Sali again, sytë e të cilit po derdhnin lot ngazëllimi të përzier me raki.

Mithat beu, i prekur përmbi të tjerët nga kjo shfaqje e rrallë patriotizmi në ziafetet e tija, u ngrit dhe në mes të gjindjes, duke ju drejtuar Sali aga Kalemit, tha: «Të përgëzoj, o burrë i nderuar, o stërnip i gjallë i Musa agait, rahmet gjetë atje ku prehet! Ti do jesh besniku im, i afërti im. Shqipëria nuk do humbasë, o vëllezër, sapo që paskemi akoma të këtillë burra. E kush të kish njohur, o Sali aga! Në shenjë nderimi po të jap bakshish një kobure!» — dhe bëri përpara. Këtë radhë duartrokkitjet qenë më të zjarra; gotat u mbushën plot e përplot, u ngritën lart dhe sakaq u zbrazën në gurmazet pa fund.

Në mes të gotave që tringëllinin e zbrazeshin, mes pjatave me mish që uleshin e boshatiseshin në çast, Sali agai deshi të mbante një tjetër fjalim tron-ditës, por i emocionuar si asnjëherë, duke shtrënguar në dorë koburen e beut, arriti të thoshte vetëm këto: «Po... po... Unë do vdes për mëmëdhenë... rroftë bej Mithati!»

Që atë natë, kur Sali agai u inaugurua si patriot, vendosi t'i jepte vetes më tepër rëndësi e duk. Ai do të vdiste për mëmëdheun dhe donte të dinte se ç'i duheshin ende një patrioti, i cili kishte vendosur të bënte një hata të tillë. Që të nesërmen u bë më i dëgjuar. Kudo që ja shtronin, ai e shihte të udhës të mbante fjalime, që i mbyllte përherë kështu: «Bëmani hallall, o shqiptarë, se kam vendosur të vdes si burrat, për mëmëdhenë! Mos më mbani mend për keq, se të keqen asnjëherë s'ja kam ndjellur njeriut, as hasmit.»

Këto të preknin pa masë dhe të afërmit e tij bënë hesap me mend e me gishta, se kur u binte radha ta ftonin këtë azgan burrë, sapo që së shpejti do të ndaheshin me të.

Dendur Sali agai rrinte e vriste mendjen... «A ka patur ndonjëherë Shqipëria të tillë burra? Pa dyshim jo! E cilit nuk i dhimset jeta? Po pse vallë mua nuk më dhimset jeta? Për besë, s'e di!»

Këtu Sali agai ndjente të dridhura në trup e në zemër dhe lëshohej mbi gotën shpëtimtare të rakisë. Flokët e gjatë e të zezë i binin anësh e mbi ballë, si një shtëllungë e shpleksur leshi, po atij aq i bënte. Fundi edhe flokët për mëmëdheun do t'i linte.

E ç'i duheshin më flokët e zezë, sytë e fryrë, ç'i duheshin veshët e gjatë, goja që i hapej vesh më vesh, ç'i duheshin këto pra?

Edhe sot nuk dihet mirë se qysh ra në betejën e parë Sali agai. Gjithashtu nuk është saktësuar as numri i të vrarëve, sa u plagosën, sa pushkë u zbrazën, sa pula u zunë ngushtë dhe sa u zunë me pula në duar. Janë në kërkim vetëm gjurmët e Saliut, që ja mbathi nga sytë këmbët si asnjëherë në jetë. Atë djall dyfeku, që rëndonte si një cjan i therur, s'pa ku e vërviti, duke lënë një boshllëk në muze.

Koburja, që i rëndonte sa një çanak me dhallë, në atë vrap të hatashëm desh i këputi belin, po ai as që u kujtua fare se kishte edhe kobure me vete, aq qysh kishte marrë.

Si kaloi kështu furtunë tri fshatra, u fut në derën e një miku. Po edhe aty i bëhej sikur e ndiqnin prapa. Darka ishte aq e bollshme, sa që Saliu i harroi të ndjekurat dhe luftën. Ishte darkë, jo shaka. U ngritën aq shumë shëndete për again, sa që sikur njerëzit të majmeshin sipas shëndeteve të rakisë,

nuk dihet ku do të shtriheshin, sa tonelata peshë mishi do të arrinin dhe ç'do të mbanin në brez në vend të kobureve!

Aty nga ora gjashtë e natës (allaturka) në tryezë u shtrua një qengj i pjekur, i paprerë. Kjo nuk çuditi asnjëri, po i bëri të luanin ca nga vendi e t'i afroheshin tryezës, megjithëqë kishin ngrënë sa s'mbanin më.

Po i zoti i shtëpisë ua preu gryshin.

— Ky qengj i pjekur, o miq, është për Sali aganë. Kemi një bast të vjetër. Po e hëngri këtë, hallall edhe mëzin kërr, po s'e hëngri dot, do t'i fluturojë edhe pela çile.

Të gjithë shkundën gotat dhe ja mbërthyen sytë patriotit. Ai filloi nga kofshët. Mishin e zhvishte nga kocka me një aftësi të çuditshme patriotike. Kockat i flakte pa parë ku, ndërsa mishin e kapërdinte si të qe hashure taze. Kështu fluturuan kofshët, humbën brinjët dhe Sali agai po u afrohej burrisht shpatullave për t'i shporrur edhe ato nga faqja e dheut.

Njerëzia shihnin si të murosur patriotin me kobure, i cili s'kishte ndërmend t'u linte asnjë kockë të tjerëve, duke fituar bastin më të rëndë të atyre anëve. Kjo gjë nuk i pëlqeu as Kaman Kokudhit, që filloi të binte në lloi për këtë punë.

Papritur ngjau e thëna, ajo që askush nuk e pandehte. Atë çast një ballist i dehur zbrazi dyfekun në vërë të genefit. Dy vetë, që po dremisnin, u hodhën përperjetë dhe dhanë alarmin: «partizanët!»

Kaq deshi puna. Të shumët u hodhën nga penxherja; e shkulën atë me forcë nga çyçyvetë, të tjerë po vriteshin te dera, që duhej të qe bërë së paku katër herë më e madhe, një u fut në sepet dhe dy në musandër. Sali agait ju zu keq. Ndali përtypjen

e furishme, zgurdulloi sytë, u ngrit më këmbë dhe hapi duart anësh. Po kocka i vajti më thellë në gurmaz. Gulçonte.

Dy çipat e buzëve ju zbardhën nga një shkumë e hollë që ju ngri aty. Gratë dhanë kujen sipas zakonit. I zoti i shtëpisë, që s'dinte nga t'ja mbante, u përkul mbi të e tha vetëm kaq: «Përse vallë në shtëpinë time, o zot i madh?»

Kështu e dha jetën për mëmédheun ky patriot i ndritur!

AMORE A PRIMA VISTA

Ata ishin ulur përballë njëri-tjetrit. Si dy kapedanë të lashtë. Dhe në të vërtetë, kapedanë ishin, veçse jo të lashtë. Qenë ulur jo për bisedime. Jo për armëpushim! Jo për armëpushim, pasi armët e Ballit nuk ja bënë ndonjëherë «bam» apo «bum» mbi pushtuesin.

Dhe, kur asnjë armë nuk ja bën «bam», nuk ka si të bëhet armëpushim.

Ata qenë ulur të pinin. Kishin festë atë ditë. Se qe ditë e madhe: kishte lindur perandori! Edhe pse perandori nuk kishte lindur në Shqipëri, edhe pse ai nuk qe shqiptar as nga nëna, as nga babai dhe as nga ndonjë rrugë tjetër e tërthortë, populli ynë e kishte për «detyrë» të gëzohej. Të festonte dhe të gëzohej! Bile ai, populli, fare mirë duhej edhe të krenohej. Të krenohej, pasi diku, prapa diellit kishte lindur një perandor!

Forcat italiane të pushtimit dhe forcat «patriotike» të Ballit kishin marrë të gjitha masat për këtë festë. Se jo çdo ditë lindin perandorë për Shqipërinë!

Mundej, ndoshta në radhët e Ballit ngjiste diçka e tillë pas rakisë, por ata qenë modestë dhe nuk arrinin të kapardiseshin mbi fronin perandorak. Kë-